

TÜRK POLİS EĞİTİMİNDE TEORİDEN PRATİĞE GEÇİŞ: UYGULAMALI DURUM EĞİTİMİ

Transition from Theory to Practice in the Education System of the Turkish National Police: Practical Situational Training

Fatih BALCI*

Nihat ÇELİK**

Hakan Batırhan KARA***

Özet

Polis temel eğitiminde amaç, adayların almış olduğu eğitimin meslek hayatında uygulayacak düzeyde kendisine polislik bilgi, beceri ve davranışlarını kazandırmış olmasıdır. Polisliğin daha çok olay merkezli bir meslek olması ve karşılaşılabilecek olayların farklılığı düşünüldüğünde, somut verilerden bahsetmek zor olabilmektedir. Bu noktada başarılı bir polis yetiştirme temelinde polisin karşılaştığı olayların tasnif edilmesi gerekmektedir. Polis adaylarının meslek hayatına hazır hale gelebilmesi için de yetişkin eğitimine uygun bir eğitim oluşturulmalıdır. Dolayısıyla, ideal bir polis temel eğitim sisteminin uygulama ağırlıklı olarak yürütülmesi bir zorunluluktur. Yurt dışı uygulamalarında, temel polis eğitiminde pratik eğitimlere daha fazla ağırlık verilmektedir. Bu çalışmada, uygulamalı polis eğitimlerine örnek olarak Alman Federal Polisi'nin uygulamaları ele alınmaktadır. Uygulamalı Durum Eğitimi'nde, polisin meslek hayatında karşılaştığı olaylar sınıflandırılmakta ve senaryolaştırılmaktadır. Bu senaryolarda adaylara rol verilerek eğitim gerçekleştirilmektedir. Bu şekilde işleyen Durum Eğitimi modelinin Türk Polis eğitim sistemi içerisinde yerini alması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Durum eğitimi, Polis eğitimi, Uygulamalı eğitim.

* Dr., 4.Snf.Em.Müd., Yozgat Polis Meslek Yüksek Okulu Müdürlüğü, balci75@yahoo.com

** 4.Snf.Em.Müd., EGM Eğitim Dairesi Başkanlığı, ncelik@egm.gov.tr

*** Emniyet Amiri, Polis Akademisi Araştırma Merkezleri Başkanlığı, hakanbatirhan@yahoo.com

Abstract

The purpose of the basic police training that police officers have involved in the training program has to be obtained into the professional life as information, policing skills and behavior. It is difficult to talk about a concrete data, when considering policing is more event based profession and concerned more diverse cases. At this point, the main core of training a successful police officer is based on the classification of the cases police being ready the candidates for the professional life is made by organizing training environment for adult education program. Therefore, it is a necessity that police training program has to be contained more practical training. Practical police basic training is a very common system in many developed countries. Among these countries, the Situational Training applied by German Federal Police has characteristics that may be a good example for Turkey, experienced and preparation of the reflection during training program. Practical situational training program should be applied to the Turkish Police Training system as a scenario based practical training program, those scenarios classified from the real life examples.

Key Words: Situational training, Police training, Practical training.

Giriş

Eğitim, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak, istendik davranış değişikliği meydana getirme sürecidir (Fidan, 2012:2). Burada iki nokta ön plana çıkmaktadır. Bunlardan birinci olarak “kendi yaşantısı yoluyla” ifadesiyle yaparak yaşayarak öğrenme kastedilmektedir. İkinci olarak “kasıtlı” ifadesiyle, planlı ve programlı bir şekilde, istenen davranışı ortaya çıkartmak, istenmeyen davranışı ortadan kaldırmak kastedilmektedir. Dolayısıyla eğitimde temel amaç, davranış değişikliğinin oluşması ve bunun bir süreç gerektirmesidir.

Davranış değişikliğinin oluşması için eğitimdeki sürecin yönetilmesi değişik yöntemlerle gerçekleştirilmektedir. Bu yöntemlerden en yaygın olanı “çocuk eğitimi” olarak da adlandırılan pedagojidir. Pedagojide öğretmen merkezli bir eğitim sistemi uygulanmaktadır ki katılımcının bu yöntemde etkin olması düşünülemez. Fakat bu yöntemde öncelikle öğrenciye eğitimin temel amacı olan istendik davranış değişikliğinin gerçekleşebilmesi için gerekli olan bilgi düzeyinin sağlanması amaç

edinilmektedir. Diğer bir anlatımla, pedagoji ile öğrencilerin bilişsel düzeyde kendilerini geliştirmeleri sağlanmaktadır.

Diğer bir eğitim yöntemi de “yetişkin eğitimi” olarak da bilinen androgojidir. Androgojide bilişsel düzeyde belirli bir birikimi olan yetişkinlerde davranış değişikliğinin oluşmasına yol açabilecek düzeyde öğrenen merkezli bir eğitim modeli uygulanmaktadır. Yani, belirli bir bilgi düzeyinde olan yetişkinlerin, bu bilgilerini kendi ihtiyaçları doğrultusunda hayata geçirmeleri ve kendi gelişimleri adına yeni bir davranış modeli ortaya koymaları sağlanmaktadır (Knowles, 1970).

Polis temel eğitiminde hedef kitlenin belirli bir yaş grubunda ve isteyerek bir gruba dâhil olma eğiliminde olduğu görülmektedir. Genel anlamda bilişsel düzeyde yeterli oldukları varsayılan grubun, mesleki manada bilgi düzeylerinin yeniden ele alınması gerekmektedir. Bu durumda, polis temel eğitiminde bilgi düzeyini arttıracak ölçüde teorik bilgilerin verilmesi gerekirken, bu teorik bilgilerin mesleğe başlayacak polis adayları tarafından kavranması ve belirli bir davranış değişikliği oluşturması da gerekmektedir. Bu davranış değişikliğinin meydana gelebilmesi için de mesleki olarak öğrenilen teorik bilgilerin, daha önceden bilinen değerlere bağlı bilgi düzeyi ile birleştirilerek meslek hayatında kullanılabilir düzeye getirilmesi gerekmektedir. Diğer bir anlatımla teorik bilgilerin artık gerçek hayatta kullanılabilir davranışlara dönüştürülmesi gerekmektedir. Bunun için de eğitimde uygulamalara yer verilmesi gerekmektedir.

Polis temel eğitiminde bilgilerin davranışa dönüştürülmüş olması ve meslek hayatına hazır polis yetiştirmek temel amaçtır. Bu amacın gerçekleştirilmesi için de polis adaylarının eğitimlerinde teori-pratik dengesinin kurulması ve almış oldukları teorik bilgileri meslek hayatlarında uygulayabilme becerilerine sahip olmaları beklenmektedir.

Türk polis temel eğitim sistemine bu noktadan bakıldığında teori ağırlıklı olduğu eleştirisi yapılmaktadır (Polis Akademisi, 2010; Özmen ve Denктаş, 2011:53; Sönmez, 2009). Eğitim sistemimizin bu eksikliğini giderilmesi için ise uygulama ağırlıklı bir eğitime geçilmesi önerilmektedir (Yurdaer, 2000:212-228; Dursun ve Ürk, 2001:44; Doğutaş, Dolu ve Gül, 2007). Ancak bu önerilerin somutlaştığı alan çalışmalarının varlığına bakıldığında sınırlı sayıda olduğu görülmektedir (Kurtbeyoğlu, 2012; Küçükoğlu, Özgüler ve Kaya, 2011; Akın, 2011). Kısıtlı sayıdaki bu çalışmaların zayıf yönü ise tek bir yetişkin öğrenim yöntemi kullanılarak yapılmış olmasıdır. Kullanılan bu yöntemler polis eğitiminin yalnızca bazı konu/ünitelerinin sunumuna uygundur. Dolayısı

ile bu çalışmalarda denenilen yöntemlerin tüm eğitim sürecinde kullanılamaması bir sorun olmaktadır. Oysa Durum Eğitimi içerisinde birden fazla yetişkin öğrenim yöntemi kullanılmaktadır. Bu nedenle de bu çalışma temel eğitim sistemindeki tüm derslerde uygulanabilecek bir model olan Durum Eğitimi'ni tanıtmaya bakımdan önemlidir.

Bu çalışmada, öncelikle eğitimin yöntemleri tartışılarak yetişkin eğitimi olan androgoji tematik olarak ele alındıktan sonra Durum Eğitimi'nin ne olduğu, nasıl uygulandığı ve kullanılmasının önemi tartışılmaktadır. Ardından, Durum Eğitimi'nin uygulamasında dikkat çeken hususlar ile eksik görülen yönleri Federal Alman Polisi'nin 11 hafta süren Eğiticilerin Eğitimi kursunda yapılan gözlemlere dayanılarak sunulmaktadır. Son olarak, Alman Federal Polisi eğitiminde uygulanan Durum Eğitimi modelinin Türk Polis temel eğitiminde nasıl uygulanabileceği hususu tartışılmaktadır.

1. Androgojik Eğitim Modeli

Tüm dünyada eğitim modeli olarak iki eğitim sistemi bulunmaktadır. Bunlar pedagoji ve androgoji eğitim sistemleridir. Bunlardan en yaygın olanı Pedagojik sistemdir. Pedagoji kelimesinin anlamı çocuklara yol göstermektir. Pedagoji eğitim alanında “çocuk eğitimi” anlamında kullanılmaktadır. Pedagoji'nin özelliği öğrencilerin pasif, öğretmenin ise aktif durumda olmasıdır. Bu modelde öğrencilerin hayat hakkında tecrübeleri olmadığı kabul edilir ve onları hayata hazırlamak için bilgiler bir sıra halinde öğretmen tarafından anlatılır. Öğretmen bilgi aktarırken eğitim aracı olarak da kitapları kullanır. Konfüçyüs ve Plato'nun öğretilerinden esinlenen bu sistem, kilise öğretisinin erkek çocuklara verilebilmesi için 7.yüzyıldan itibaren yüzyıllarca kilise okullarında uygulanmaya gelmiştir. Ancak bu sistemin 12.yüzyıldan sonra açılan üniversiteler ve diğer okullarda da uygulanması üzerine bir takım sorunlar yaşanmaya başlamıştır. Bu sorunların kaynağını Avrupa'da başlayan “sanayileşme akımının doğurduğu sosyal, bilimsel ve teknolojik gelişmeler” oluşturmaktaydı (Savicevic, 2008:369). Sanayileşme akımının beraberinde getirdiği bu değişimler de Androgoji'nin ortaya çıkmasında etkili olmuştur (Knowles, 1970).

Eğitimde ortaya çıkan sorunlar birçok araştırmanın konusu olmuştur (Knowles, 1980; Merriam, 2001). Bu araştırmalar 2. Dünya Savaşı sonrası hız kazanmış ve büyük bir veri tabanı oluşturmuştur. Bu veriler ilk defa Knowles tarafından bir teori haline getirilmiş ve Androgoji ismi konulmuştur (Zmeyov, 1998:105; Savicevic, 2008:374). Androgoji,

Yunancada “aner” kelimesi “adam veya yetişkin”, “agous” ise “yol göstermek” anlamına gelmektedir. Dolayısıyla Androgoji, kelime olarak, yetişkinlere yol gösterme anlamına gelmekte iken eğitimdeki anlamı ise “yetişkin eğitimi”dir.

Androgoji altı ilke üzerine kurulmuştur (Knowles, 1990:57-65):

1. Benlik
2. Hayat tecrübeleri
3. Neden öğrenmesi gerektiğini bilme
4. Öğrenmeye hazır olma
5. Öğrenmeye uyum sağlama
6. Motivasyon

Androgoji’ye göre, yetişkin yaşamı boyunca birçok konuda tecrübe edinmiş ve bu yaşam süreci her yetişkinde bir benlik oluşturmaktadır. Yetişkin, hayata edindiği bu tecrübeler ışığında bakar. Yetişkinin eğitim ortamına bakışı da bu tecrübelerden etkilenmektedir. Bir yetişkin eğitim ortamına girdiğinde, orada verilecek bilgi, beceri ve davranışların kendi hayatında işe yarayıp yaramayacağını bilmek ister (Knowles, 1970). Yani kendisine öğretilmek istenenleri neden öğrenmesi gerektiğini bilmek ister. Eğer yetişkin, eğitim ortamında verileceklerin onun hayatında kullanabileceği, ihtiyacı olan şeyler olduğu konusunda ikna edilirse öğrenmeye hazır olur. Ancak bu da tek başına yeterli gelmeyecektir. Bunun yanında yetişkinin öğrenim göreceği sınıf ortamının da yetişkinlere göre hazırlanmış olması gerekmektedir. Eğitim ortamları klasik sınıf tasarımı dışında, “U” şeklinde, teknolojik araç-gereçlerle donatılmış, konforlu bir yer olmalıdır. Yetişkinler bu sınıf ortamında verilecek bilginin kendi iş hayatına, aile hayatına vb. yarayacağına inanırsa öğrenmeye uyum sağlayacaktır. Bu öğrenme sürecinin devam etmesi için yetişkinin motivasyonunun da sağlanması gerekmektedir. Çocuklarda öğrenme süreci öğretmenin iyi olması durumunda sağlanabileceği varsayılırken, yetişkinlerde ise yetişkinin içinden öğrenmeye karşı bir istek olması gerekmektedir (Knowles, 1970:50). Dolayısıyla yetişkinin motivasyonu, onun eğitime olan ihtiyaca inandığı sürece var olacaktır.

Yetişkinin benliği ve tecrübelerini önemseyerek kurgulanan Androgoji’de öğrenciler birincil, eğitimciler ise ikincil rolü üstlenirler. Eğitimciler bu modelde öğrencinin öğrenmesinde yol gösteren, yardımcı olan, cesaretlendiren bir rol oynar. Öğrenciler bilgi, beceri ve davranışları

kendilerine gösterildiği ve uygulatıldığı bir ortamda öğrenmeyi gerçekleştirir. Bu süreçte pedagojideki gibi sadece anlatım yöntemi değil, buna ek olarak birçok öğrenim yöntemi kullanılır. Bu yöntemler arasında problem çözme, canlandırma, grup çalışması, beyin fırtınası, örnek olay vb. bulunmaktadır. Yetişkin eğitiminde kullanılan bu yöntemler öğrenciyi aktif kılmasının yanında ona bilgi ve tecrübesini öğrenme ortamında sunma imkânı da sağlamaktadır.

Özetle, Androgoji’de yetişkinin bir yetişkin olarak kabul edilmesi ve ona göre eğitim program ve ortamı hazırlanması gerekmektedir (Knowles, 1990:30). Bu ortamda, yetişkin kişilere ihtiyaçları olan şeyler sunulmaya çalışılır. Yetişkin, kendisine verilmek istenenlerin faydasına inanır ise bunları öğrenmeye hazır olur. Yetişkin eğitimi onlara uygun olarak hazırlanmış eğitim ortamında yürütülmektedir. Bu eğitim ortamlarında kullanılan yöntemler de yetişkinin öğrenmesini kolaylaştıracak şekilde hazırlanmıştır. Bunların bir kısmı yetişkinlere uygulayarak öğrenme imkânı sunmaktadır.

Yetişkin eğitiminde kullanılan yöntemlerden birisi de öğrenme sürecinde katılımcıların kendilerini olayın içerisinde bizzat olayı yaşayarak mevcut bilgi birikimleri ile olayı yönetebilme becerilerinin ortaya konulmasıdır. Öğrenmenin gerçekleşebilmesi için katılımcının sahip olduğu bilgileri uygulamalar içerisinde kullanarak davranış sergilemesi gerekmektedir. Bu uygulamalar sonunda öğrencinin elde ettiği başarının ölçümü yapılmakta ve böylece öğrenmenin gerçekleşip gerçekleşmediğini ortaya koyulmaktadır.

Durum Eğitimi, yetişkin eğitiminde yaşayarak öğrenme metodunun uygulandığı bir eğitim modeli olup, öğrenilen teorik bilgilerin harmanlanarak gerçek hayattan alınan örneklerle öğrencilerin bilgi düzeylerinin davranış düzeyine getirmelerinin sağlandığı bir eğitim modeli olarak karşımıza çıkmaktadır (Alsancak vd., 2012:12).

2. Durum Eğitimi Modeli

Durum Eğitimi en temel anlatımıyla kısa, senaryolu, belirli bir misyonu olan, belirli oranda aktivitelerle dizayn edilerek bir görevin yerine getirilmesi şeklinde tanımlanabilir (globalsecurity, 2012). İkinci tanım olarak Durum Eğitimi, belirli bir olay karşısında mevcut bilgi birikimi ve uygulamalarıyla olayın durumuna göre uygun yaklaşım tarzının belirlenerek olayı yönetebilme becerisinin ortaya konulmasıdır (French, 2010). Yani Durum Eğitimi, öğrencinin eğitim sürecinde önce bilgi ve

beceri kazanmasını ardından da bunları bir olay karşısında davranışa dönüştürmesini ve böylece görevi uygun şekilde yerine getirmesini öğreten bir modeldir.

Durum Eğitimi Modeli, yetişkin eğitim anlayışına dayalı bir modeldir. Durum Eğitimi, yetişkinlere uygun olarak hazırlanmış ortamlarda, yetişkinleri aktif kılacak yöntemlerin kullanılmasının adıdır. Modelde eğitimler modüler olarak hazırlanmış ve yetişkin eğitimi anlayışı ile verilmektedir. Eğitimin içerisindeki her bir modül birbirini tamamlayacak şekilde hazırlanmıştır. Bu modelle yürütülen eğitimlerde öncelikle öğrencilerin öğrenmesi gereken bilgi ve beceriler verilir. Bu bilgi kazanımı sürecinde grup çalışması, sunum, proje, beyin fırtınası, örnek olay ve gösterim gibi birçok öğrenim yöntemi kullanılmaktadır. Eğitimde bu bilgi ve beceri kazanımı belli bir aşamaya geldikten sonra öğrencilere davranış kazandırılma aşamasına geçilir. Bu süreçte öğrenci, gerçek hayatta kendisine lazım olacak olan davranışları gerçek olayların senarize edildiği canlandırmalar içerisinde öğrenir. Yani öğrenci, gerçek hayattan alınmış, senarize edilmiş ve değişik zorluk aşamalarında kurgulanan bir olayın içerisine sokulur. Bu olay içerisinde öğrenciden ileride yürüteceği mesleğin aslına uygun davranışlar sergilemesi beklenir. Kurgulanmış olay canlandırmaları eğitim süreci içerisinde kolaydan başlayarak zora doğru ilerletilir. Eğitimciler öğrencileri bu canlandırmalarda izler ve formlar aracılığı ile onları değerlendirir. Canlandırma bitiminde eğitimciler aldıkları notlar ile öğrenciye dönüt verir. Bu eğitim sürecinde eğitimcinin değerlendirmesi dışında canlandırmayı izleyen öğrencilerin ve canlandırmada rol alan öğrencinin kendisini de değerlendirmesi mümkün olabilmektedir. Bu değerlendirme süreci ile öğrencinin yaptığı doğrular ve yanlışlar ortaya konulur. Eğitimciler, öğrencilerin doğrularını tebrik ederek motive ederken, yanlışları ise düzeltmesi için onlara yardımcı, rehber ve bir motive edici rolü üstlenirler. Yanlışların düzeltilmesi için eğitimci öncelikle öğrencinin neden hata yaptığını öğrenciyle birlikte ortaya koymaya çalışır. Bu araştırma sürecinde tespit edilen eksiklerin giderilmesi için eğitimci yanlış yapılan davranışları düzeltmesi için öğrenciye ek eğitim ve yeni deneme imkânları oluşturur. Bütün bu işleyen eğitim süreci sonunda amaç; öğrencinin gerçeğe en yakın davranış sergilemesidir.

Durum Eğitimi'nin uygulama alanlarına bakıldığında daha çok güvenlik hizmeti yürüten birimlerde olduğu görülmektedir. Yukarıdaki tanımlarda durum eğitiminin genel tanımları verilmektedir. Ancak durum eğitimine polis eğitimi açısından bakıldığında yeni tanımlar yapmak gerekmektedir. Durum Eğitimi: "Polis adaylarının temel eğitimleri

sırasında gerçek yaşam koşullarına uygun olarak hazırlanan senaryolarda görev alarak, durumlara uygun ve mevzuat çerçevesinde davranış sergilemelerini ve bu konuda beceri kazanmalarının sağlanmasını amaç edinmek” şeklinde tanımlanmaktadır (Balcı ve Yıldırım, 2012:14). Bir diğer tanımda ise: “Durum eğitimi en geniş manasıyla oyuna dayalı yaklaşımların sergilendiği pratik uygulamalar olarak tanımlanabilir. Durum eğitimi katılımcılara / öğrencilere gerçek hayattaki durumlara başarılı bir şekilde karşılık verebilmeleri için teknik ve taktiklerin öğretilmesi” şeklinde geçmektedir (Alsancak vd., 2012:12).

Durum Eğitimi, uygulandığı ülkelerde polis eğitiminin ağırlık noktasını teşkil etmektedir. Bu ülkelerde hem temel hem de hizmet içi eğitimler modele dayalı olarak yürütülmektedir. Durum Eğitimi, polis eğitimi oluşturulan münferit konuların eğitim içeriklerini bir araya getirmek suretiyle temel polisiye yetilerinin bütününe bakış tarzını ifade etmektedir. Eğitim, günlük polisiye standart durumlara dayanmakta ve öğrenen merkezli eğitim sistemi kullanarak uygulanmaktadır. Eğitim sürecinde polisin bilmesi ve uygulaması gereken standart uygulamalar polis adaylarına kazandırılmaya çalışılmaktadır. Bu makalede, Federal Alman Polis sistemi örneği üzerinden Durum Eğitimi Modeli anlatılmaktadır.

Durum Eğitimi Federal Alman Polisi eğitiminde de kullanılmaktadır. Federal Alman polis eğitimi çoğunluğu uygulamaya dayanan bir sisteme sahiptir (Zengin ve Çalı, 2012). Bu nedenle de adaylar derslerde aktif olarak katılmaktadır. Almanya’da Federal Polisin temel eğitim süreci 2,5 yıl sürmektedir. Bu süreç 1yıl okulda eğitim, 1 yıl staj ve 6 ay tekrar okulda eğitim şeklinde geçirilmektedir. Hizmet içi kursları ise değişik sürelerde verilmektedir. Ancak her iki eğitimin de ortak yönleri bulunmaktadır. Bunlardan ilki, hem temel eğitim hem de hizmet içi eğitim polis okullarında yürütülmektedir. İkincisi, her iki eğitimin de eğiticileri polis okulundaki eğiticilerden oluşmaktadır. Üçüncüsü, her iki eğitim de uygulama ağırlıklı işlenmektedir. Dördüncüsü, her iki eğitim sisteminde de adaylar/kursiyerler yalnızca birkaç derste değil neredeyse tüm derslerde aktif durumdadır. Çünkü eğitim sürecinde grup çalışmaları, beyin fırtınası ve canlandırma gibi birçok öğrenim yöntemini kullanılmaktadır. Beşincisi, her iki eğitim sisteminde de Durum Eğitimi önemli bir yer tutmaktadır. Çünkü Durum Eğitimi bütün derslerin bir araya geldiği bir derstir. Bu ders diğer dersler arasında köprü vazifesi görmektedir. Adaylar/kursiyerler tüm derslerde öğrendikleri bilgileri Durum Eğitimi’nde bir durum karşısında polis gibi davranarak

sergilemektedir. Böylece eğitimde yalnızca bilgi değil beceri ve davranış da kazanılmaktadır.

2.1. Durum Eğitimi Modelinin Amacı

Durum eğitimlerinde temel amaç, adayların almış oldukları teorik eğitimlerde öğrendikleri bilgilerini pekiştirmeleri amacıyla ortaya konulan durumlara uygun olarak hazırlanan senaryolarda rol alarak, psiko-motor davranış becerilerini geliştirmelerini sağlamaktır (Alsancak vd., 2012:12). Durum Eğitimi modeli ile amaçlanan, adayların bilişsel, duyuşsal olarak gördüğü, aldığı, öğrendiği bilgileri bir senaryoda canlandırırken doğru yerde doğru şekilde kullanmasıdır. Bu canlandırma ile adayların öğrendiklerini göstermesi sağlanır. Böylece adayların polisliğe ne kadar hazır olduğu da görülebilmektedir.

2.2. Durum Eğitiminde Hedefler

Durum Eğitimi'ndeki hedeflerden ilki, polis adaylarının her türlü olayda öncelikle kendi güvenliklerini almalarıdır. Kendisi güvenliğini sağlayan ve kendini güvende hisseden adaydan beklenen ikinci şey ise ekip içerisinde uyumlu bir durum ortaya koyabilme becerisidir. Üçüncüsü, adayın ortaya koymuş olduğu davranışlarda mevzuata uygun davranmasıdır. Dördüncüsü, her bir senaryoda değişen olay durumunu analiz etmesidir.

2.3. Durum Eğitimi Ortamı

Durum Eğitimi'nin verildiği ortamlar yetişkin eğitime uygun hazırlanmaktadır. Sınıflar "U" düzeninde olup, modern bir görüntüye sahiptir. Çünkü pedagojik eğitimde sınıflarda sıralar artarda dizili, siyah renkli tek bir tahta ve bir de yüksek bir yerde öğretmen kürsüsü bulunmaktadır. Bunun aksine yetişkin eğitiminde ise ortamın yetişkini rahatsız etmeyen, ona pedagojik eğitim ortamını anımsatmayan, tecrübelerini sunma imkânı veren bir ortam bulunmaktadır. Sınıflarda kamera, mikrofon, tv, projeksiyon, bilgisayar, hareketli tahtalar, perde, flipchart, renkli kâğıtlar, mıknatıslar, renkli kalemler gibi modern eğitim araçları kullanılmaktadır.

2.4. Durum Eğitiminin Türleri

Durum Eğitimi, uygulama alanlarına göre farklı türlerde uygulama imkânı sağlayan bir yöntem içermektedir. Bunlar, Münferit Durum Eğitimi, Çok Kapsamlı Durum Eğitimi ve zincirleme Durum Eğitimi'dir. Aynı eğitim içerisinde hedef ve yön bakımından seçim yapılabilir veya birlikte kullanılabilir. Eğitici, eğitimin kapsamı, süresi ve değerlendirilmesi bakımından çeşitli avantaj ve dezavantajları bulunan farklı eğitim türlerini seçerek uygulama yapabilir.

2.4.1. Münferit Durum Eğitimi

Münferit Durum Eğitimi'nde aday bir olay kurgusu üzerinde yoğunlaşır. Mesela adaylardan sadece devriye hizmetini yerine getirmesi istenir. Bu durumda adayın sadece bir olaya müdahale söz konusu olup olaya müdahale anı videoya kayıt edilir. Değerlendirme video üzerinden yapılır. Daha sonra yapılan çalışmalar, bütün adaylarla birlikte öncesinden belirlenen hedefler çerçevesinde durumun ağırlık noktalarıyla değerlendirilir ve münferit konular üzerine bütün adaylarla birlikte değerlendirme yapılır.

2.4.2. Çok Kapsamlı Durum Eğitimi

Çok kapsamlı Durum Eğitimi'nde adayların aktif olarak görev almaları sağlanır. Bütün adaylar, aynı durumda ekip olarak çalışma yaparlar ve bu çalışmalar videoya kaydedilir. Önceden eğitim almış adaylar, gözetim görevi verilerek münferit değerlendirmeye katılabilirler veya başka görev alabilirler. Bu organizasyon şeklinin avantajı, her adayın aktif olarak çalışabilmesidir.

2.4.3. Zincirleme Durum Eğitimi

Zincirleme Durum Eğitimi'nde adayların aynı anda birden fazla olaya müdahale edebilmesi ve her bir olayı yönetebilme becerisi kazanması sağlanır. Mesela, her devriye ekibi içerik olarak birbirine bağlı birçok durumda arka arkaya görev alabilir. İhtiyaç halinde bu çalışmalar da videoya kaydedilebilir. Bu organizasyon şeklinin avantajı, her adayın birçok kez aktif olarak çalışabilmesi ve münferit bir durumu bütün karmaşıklığı ile tamamlayabilmesidir. Ancak bunun için ekiplerin her noktada paralel olarak ve yaptıkları çalışmaların gerekli kalitede olup

olmadığının değerlendirilebilmesi için çok sayıda eğitici personele ihtiyaç vardır.

2.5. Durum Eğitimi Araç-Gereçleri

Başarılı bir Durum Eğitimi uygulaması için birçok araç-gereç kullanılmalıdır. Fakat en temel manada ihtiyaçların belirlenmesinin ve buna göre eğitim programları uygulanması konusuna vurgu yapan Hollanda Kraliyet Polisinden Tattersall “güzel olan bir şeye sahip olmaktansa ihtiyacımız olana sahip olmamız daha önemli. Durum Eğitimi için çok fazla araç ve gerece sahip olmak daha güzel bir eğitim imkânı sağlayabilir fakat bizim için öğrenci, bu işi yapacak eğitici ve mekânın olması da temelde yeterli olmaktadır” ifadesini kullanmaktadır (Tattersall, 2011). Bu konuda Hollanda Polisi bir de “iyi mi olmalı” yoksa “ihtiyaca göre mi olmalı” şeklinde bir slogan üretmiş.

Durum Eğitimi’nde başarı grafiğinin yükseltilmesi için araç ve gereçlerin fazla olması da önemlidir. Çünkü gerçek bir yaşam örneğinin sunulabilmesi için gerçek yaşamdan kesitlerin tam ve eksiksiz bir şekilde uygulanabilir olması gereklidir. Bu sayede, senaryoyu uygulayan adayların kendisini bir sette veya sahnede bir eser ortaya koyuyor şeklinde değil gerçekten bir olaya müdahale ediyor hissetmesi, başarılı bir olay yönetimi için gereklidir.

2.6. Durum Eğitiminin Uygulanması

Durum Eğitimi’nde ilk başta tanışma gerçekleştirilmekte ve böylece adayların birbirine ve ortama ısınmasına yardımcı olunmaktadır. Çünkü yetişkin eğitiminde yetişkinin eğitim ortamına ısınması, eğitime hazır olması önemli bir temel şarttır. Bunun gerçekleşmesi için tanışma süreci değişik oyunlarla da süslenebilmektedir.¹ Tanışma aşamasından sonra ise adayların eğitim ile ilgili kaygı, beklenti ve istekleri öğrenilmektedir. Bu istekler alınırken katılımcılar renkli kâğıtlara maddeler halinde bunları yazmakta ve tahtaya yapıştırarak açıklamaktadır. Bütün talepler bittikten sonra eğitmenler bu talep ve kaygılar hususunda yapılacak şeyleri ve eğitim alanının imkânlarını anlatarak adayların kafasındaki bu belirsizlikleri aydınlatmaktadırlar.

¹ Tanışma sürecindeki oyunlarla ilgili örnekler için “www.halksagligiokulu.org” sitesinde “Akran Eğitimi Eğitimi Rehberi” kitabı incelenebilir.

Durum Eğitimi modelinde her bir eğitim modülü için birden fazla eğitime görev verilmektedir. Eğiticilerden birisi eğitimi birincil olarak yürütürken, diğer eğitici ihtiyaca göre zaman zaman sürece katılmaktadır. Ayrıca, Durum Eğitimi modüllerinde görev alan tüm eğiticilerin arasından bir tanesi bu eğitici grubunun sorumlu eğiticisi olmaktadır. Sorumlu eğitici, eğitim programını hazırlama, adaylarla eğiticiler arasında iletişim kurma, adayların sorunlarını çözmeye, onların motivasyonlarını koruma gibi görevleri yürütmektedir.

Eğitimin işleniş şeklinde adaylar genelde aktif durumda bulunmaktadır. Eğitimin özellikle ilk birkaç haftasında teori ağırlıklı konular işlenmekte fakat bu süreçte eğiticiler zaman zaman adayları aktifleştirmektedirler. Bu aktifleştirme, konu anlatımlarının adayların katılımlarıyla grup çalışması, sunum, flipchart gibi çalışmalar yaptırılarak sağlanmaktadır.

Eğitimin ilk haftalarında verilen teorik bilgilerin ardından, canlandırmalar ile bilgiler davranışa dönüştürülmeye çalışılmaktadır. Eğitimin son kısımlarında adaylar çok sayıda canlandırma yapma imkânı bulabilmektedir. Canlandırmalar ilk haftalarda basit konulardan başlamakta, eğitimin sonlarına doğru ise canlandırmalar zorlaştırılmaktadır.

Durum Eğitimi'nde adaylar eğiticiler tarafından hazırlanmış olan ve daha önceden tespit edilmiş olan durumlara uygun senaryolarda görev almaktadırlar. Senaryo hazırlanması süreci ise Durum Eğitimi'nin temel noktalarından birisini teşkil etmektedir.

2.6.1. Senaryo Hazırlama

Durum Eğitimi'nde önceden tespit edilen durumlar ve yoğunluk derecelerine göre senaryolar hazırlanmaktadır.² Senaryolar eğiticiler tarafından hazırlanmakta ve adaylara hangi durum ile ilgili bir senaryoda görev alacakları canlandırmadan hemen önce bildirmektedir. Adaylara senaryolar hiçbir şekilde günler öncesinden verilmemektedir. Bu sayede adaylar sadece genel durum hakkında bir bilgiye sahip olmakta ve özel durumlarda nasıl bir olay ile karşılaşacaklarını uygulama aşamasında görmektedirler.

² Durum Eğitimi çalışmalarında Türk Polisinin karşılaştığı olaylar üzerine yapılan araştırma sonucuna göre sekiz farklı durum tespit edilmiştir. Geniş bilgi için Balcı, Yıldırım "Durum Eğitimi Eğitici ve Katılımcı Kitabı"na müracaat edilebilir

Eğitimde sergilenecek durum ve alınacak önlemler ile ilgili olarak eğitim öncesinde katılımcılara teorik bilgi verilmektedir. Uygun durum eğitimleri gece saatlerinde de verilebilmektedir. Çeşitli durumlarda polisin nasıl davranması gerektiği konusunun iyi anlaşılabilmesi için ilgili eğitimde basit durumlara öncelik ve önem verilmelidir (Balcı ve Yıldırım, 2012:24).

Durum Eğitimi'nde kullanılan senaryolar üç temel konuya dayanmaktadır. Bunlar polise; (1) itaatkar davranan kişi, (2) sözlü olarak agresif, fiziki olarak pasif direniş gösteren kişi, (3) sözlü olarak agresif, fiziki olarak da aktif direniş gösteren kişi tipleridir. Bu üç duruma karşı polisin kullandığı yetkiler de değişmektedir. Dolayısıyla burada amaçlanan, polisin bu durum değişikliğini analiz ederek ona göre davranabilmesini sağlamaktır. Alman Federal Polisi'nde bu temel konular üzerine polisin çalıştığı alana göre değişik senaryolar oluşturulmuştur. Senaryolar, temel konuları aynı olmak üzere, federal polisin değişik birimlerinde farklı olaylar üzerine oluşturulmuştur. Yani her birimde farklı senaryolar oynanmakta fakat ölçülen temel davranışlar aynı olmaktadır. Bununla birlikte senaryonun içeriğine göre temel davranışların dışında polisin düşünme, bilgi toplama, analiz ve problem çözme becerileri de sınanmaktadır.

Durum Eğitimi'nde eğitimin başarılı bir şekilde uygulanabilmesi için eğitimcilerin eğitime çok iyi hazırlanmaları gerekmektedir. Bu hazırlık aşaması olarak ele alınmalıdır.

2.6.2. Tasarı Bazında Hazırlık

Durum Eğitimi eğitimcilerinin öncelikle eğitimin hangi durumları kapsayacağı, hedeflenen davranışların neler olduğu, kullanılacak materyallerin mevzuata uygunluklarının değerlendirilmesi, güç kullanma usullerinin belirlenmesi, durumun seyrinin iyi kontrol edilebilmesi için gerekli materyallerin neler olduğu, zaman ve mekân ile ilgili planlamanın yapılması, personel ihtiyacı, problemler alanların tespiti, beklenen veya öngörülen davranışlara yönelik tedbirlerin alınması gibi hususlarda ön hazırlık yapılmaları gerekmektedir.

2.6.3. Düşünce Bazında Hazırlık

Eğiticilerin düşünce bazındaki hazırlık aşamasında da yine hedeflerinin ne olduğu konusunda kendilerini tekrar değerlendirmeleri gerekmektedir.

Bu aşamada eğitimci ayrıca katılımcıların durumlarını ve birikimlerini değerlendirmekte, çevrenin kullanımı ile ilgili analiz yapmakta, başlangıç, bitiş ve hangi durumlarda olaya müdahale edilmesi gerektiği hususlarını değerlendirmektedir.

2.6.4 Organizasyona Dayalı Hazırlık

Son aşama olan organizasyona dayalı hazırlık aşaması artık eğitimciler tarafından her şeyin son kontrollerini yapıldığı aşamadır. Kullanılacak mekânın özelliklerinin, araç ve gereçlerin tam ve eksiksiz olarak kullanılabilirliğinin, eğitimciler arasındaki görev dağılımının kontrol edildiği ve uygulamaya hazır hale geldiğini ortaya koyan bir süreçtir.

2.7. Durum Eğitiminin Değerlendirilmesi

Eğiticiler adayların başarısını matbu formlarla ölçmektedirler. Bu formlar, eğitimcilerin adaylarda araması gereken özellikler için yaptı veya yapmadı şeklinde işaretleme yapılacak şekilde geliştirilmiştir. Ayrıca formda, eğitimcilerin uygulamalarda rastladıkları diğer hususları not alacakları değerlendirme kısmı da bulunmaktadır.

Adayların uygulamalarını mutlaka en az iki eğitici birlikte izlenmekte ve ayrı ayrı değerlendirme formu doldurmaktadır. Bu değerlendirmede objektifliği sağlayan bir husustur. Böylece, bir eğitmenin gözünden kaçan bir hususu diğeri yakalayabilmekte veya duygusal yaklaşımdan doğabilecek subjektif değerlendirmeyi nötrleyebilmektedir. Uygulama sonunda iki eğitmen ayrı bir ortamda baş başa önce aldıkları notları birbirlerine aktararak ortak bir sonuç çıkartmaktadırlar. Bu sırada adayların da kendi aralarında uygulamalarını değerlendirme imkânı sağlanmaktadır. Ardından da adaylar ile eğitimciler bir araya gelerek geri bildirimler eşliğinde durum değerlendirmesi yapılmaktadır.

Değerlendirmede özellikle dikkat edilmesi gereken hususların başında kesinlikle adayların kişiliklerine yönelik bir geri bildirimde bulunulmaması gelmektedir. Değerlendirmede önemli olan adayın kişiliği değil ortaya konulan davranıştır. Dolayısıyla davranışlar değerlendirilirken daha yapıcı olunmalıdır. Zira zaten herkes olayı ve adayların davranışlarını görmektedir. Bundan dolayı burada önemli olan hedefin gerçekleşip gerçekleşmediğinin değerlendirilmesi, çok bariz hata unsurları varsa onların da adaylar tarafından söylenmesine zemin hazırlanmasıdır.

2.8. Durum Eğitimi ve Adayın Motivasyonu

Eğitim süresince adayların birer yetişkin olduğu dikkate alınarak onların eğitimden uzaklaşmaması için gerekli özen gösterilmektedir. Bu kapsamda eğitimden sorumlu eğitici, eğitim süresince zaman zaman adaylarla topluca görüşmeler ayarlamaktadır. Bu görüşme sonucunda sorumlu eğitici adayların istekleri doğrultusunda gerekirse programda değişiklikler yapabilmektedir. Sorumlu eğiticinin bu değişikliği yaparken amacı, adayların öğrenmelerini engelleyen motivasyonu kaybetme ve/veya strese girme gibi durumlarının ortadan kaldırılmasını sağlamaktır.

Eğitim süresince eğiticiler, başarısız adaya yeni deneme şansları da vermektedir. Bunun dışında adayların eksik olduğu konularda, boş zamanlarında, eğiticilerce tekrar eğitimi verilmekte veya adayların eksik olduğu konuda uzman eğiticilerden destek alınmaktadır. Bu görüşmeler, ek eğitimler ile amaçlanan, mümkün olduğunca adayın “neden yapamadığını” araştırmak, “nasıl yapabileceğini” birlikte bulmak, ona hedeflerini başarma konusunda yardımcı olmaktadır.

2.9. Durum Eğitimi Ölçme-Değerlendirme Sistemi

Durum Eğitimi’nde kullanılan ölçme değerlendirme sistemi iki çeşittir. Birincisi, adayların davranış, bilgi ve becerilerinin ölçülmesidir. İkincisi ise eğitim ortamı, eğiticiler, eğitim araç-gereçleri vb. eğitim sisteminin eksiklerini göstermeyi ve sistemi geliştirmeyi amaçlayan eğitimin değerlendirilmesidir.

Birincisi, adayları ölçen ve değerlendiren formlardan oluşmaktadır. Eğiticiler, eğitim boyunca verilenlerin sonucunu uygulamalarda adaylardan doğru bilgi, beceri ve davranış olarak sergilemesini beklemektedir. Bu uygulamalarda iki eğitici form ile adayı değerlendirebilmektedir. Bu ölçme ve değerlendirme formları sayesinde adayın bilgi, iletişim, davranış, silah-teçhizat gibi birçok durumu ölçülebilmektedir. Bu formlarda ayrıca öngörülemeyen durumlar için eğiticinin not alabileceği kısım da bulunmaktadır. Eğiticiler uygulamayı ayrı ayrı izlemekte ve bu formları ayrı ayrı doldurmaktadır. Uygulama sonrasında eğiticiler baş başa bu formlardaki bilgilere göre değerlendirme yapmaktadır. Değerlendirmenin ardından uygulamayı gerçekleştiren adaylarla eğiticilerle baş başa görüşmektedir. Bu görüşmede önce adaylar dinlenmekte, ardından da eğiticiler dönütünü vermektedir.

İkincisi, eğitim sonunda adayların algılarını ölçmek için geliştirilmiş formdur. Bu form sayesinde eğitimcilerin bilgileri, eğitimcilerin eğitimcilik becerileri, öğretim yöntemlerinin kullanımı, eğitim araç-gereçlerinin yeterliliği, sınıf, yatakhane, yemekhane ortamı ve hizmetleri vb. hususlarda adayların düşünceleri öğrenilebilmektedir. Ayrıca bu formda adayların, eğitimin geliştirilmesi için sunacakları önerileri yazabilecekleri bölümler de bulunmaktadır.

3. Durum Eğitiminin Alman Federal Polis Eğitiminde Uygulanmasında Dikkat Çeken Hususlar

Alman Federal Polisi hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimlerinde Durum Eğitimi'ni uygulamaktadır. Burada sunulacak olan bilgiler 11 hafta süren hizmet içi eğitiminde yapılan gözlemlere dayanmaktadır. Gözlem grubu hizmet içi eğitim grubu olduğu için bu bölümde polis adayı yerine kursiyer kelimesi kullanılacaktır. Bu bölümde, gözlemler sırasında tespit edilen ve önemli görülen bazı noktalar kısaca açıklanacaktır. Ancak bunun yanında uygulamalarda göze çarpan bazı eksikliklerden de bahsedilecektir. Bu eksiklikler hakkında bahsedilmesinden maksat ise, mevcut modelin eksikliklerinin görülmesi ve dolayısıyla sistemin olduğu gibi değil değiştirilerek Türk polis temel eğitim sistemine uyarlanmasına yönelik bir fikir vermek içindir.

Alman Federal Polisi'nin hizmet içi eğitiminde verilen Silah Bilgisi ve Atış eğitiminde kursiyerler karanlıkta, tepe lambası ışığında, gürültüde, yorgunken, elde telsiz varken gibi durumlar atış yapmaya çalışmaktadır. Bu amaçla poligonda hazırlanan küçük bir parkurda kursiyerler çaba sarf ederek yorulmakta ardından da karanlıkta, tepe lambası ışığında, el feneri ışığını kullanarak, gürültü varken atışlar yapmaktadır.

Aynı eğitim içerisinde bir başka ilgi çekici uygulama ise, görev silahına benzer boyalı bilye atan havalı eğitim silahlarının varlığıdır. Bu silahlar kadro silahının birebir aynısı olup, hava tüpü ile çalışmakta ve boyalı bilye atmaktadır. Bu silahla kursiyerlere önce deneme atışları yaptırılmakta, ardından da ev araması, silahlı şahsa müdahale gibi senaryolarda şahısla kursiyer çatışmaya girmekte ve bu silahla kursiyer şahsı etkisiz hale getirebilmektedir. Dolayısıyla bu silah sayesinde kursiyer poligondaki kulvara bağımlı olmaktan kurtulmakta ve gerçeğe yakın bir olayı yaşama fırsatı bulmaktadır.

Yine Silah Bilgisi ve Atış eğitiminde poligonda kurulu bulunan canlandırma odası (blue box) sayesinde görüntüler poligon perdesine

yansıtılmakta ve böylece kursiyer hareketli bir şahsa perde karşısından gerçek silah ve fişek kullanarak ateş edebilmektedir. Canlandırma odasında eğitici değişik senaryolarda şüpheli şahıs rolü oynamaktadır. Kursiyer ise poligonda eğiticinin canlandırdığı duruma göre kendini ayarlayarak davranış sergilemektedir. Canlandırma odasındaki kamera ile alınan görüntü poligon perdesine yansıtılırken, poligondaki kamera da adayın hareketlerini canlandırma odasındaki eğiticiye göstermekte ve eğitici de ona göre pozisyon almaktadır. Canlandırma odasında iki ekran bulunmaktadır. Bunlardan birisi poligondaki kursiyeri gösterirken diğer ekran ise eğiticinin vurulması durumunda bunu kırmızı büyük nokta ile göstermekte ve eğitici de buna göre davranış sergileyebilmektedir.

Silah eğitimi ve diğer eğitimlerde, bir polisin görevinde kullandığı teçhizatlar veya ona karşı kullanılacak silahlar eğitim ortamında hazır bulunmaktadır. Bunlar arasında Alman Federal Polisi'nin görev silahı olan P30 ve MP5 silahlarının plastik dökümleri, havalı P30 eğitim silahı, eğitim spreyi, bambudan uzun ve kısa cop, su borularına yalıtma süngeri sarılarak yapılmış coplar ve bıçaklar, eğitim bıçağı, açılmalı cop, koruyucu giysiler sayılabilir. Silah Bilgisi ve Atış eğitiminde poligonda yapılan eğitimlerde mutlaka gözlük ve kulaklık takılmaktadır. Poligonda kullanılan bu kulaklıklar özel olarak tasarlanmıştır. Bu kulaklıklar elektronik ve pilli olup şahısların konuştuklarını birbirlerine ve kumanda odasına iletirken, silah patlama sesi ise kulağa rahatsızlık vermeyecek seviyede kısılarak verilmektedir. Ayrıca her personelin zati çelik yeleğı olduğundan bunlar da giyilmektedir.

Polis Savunma Taktikleri (PST) eğitimlerinde tek düzelik olmaması için her eğitim başlangıcında farklı ısınma hareketleri yaptırılmaktadır. Bu ısınma hareketleri içerisinde kısa süreli oyunlar da serpiştirilmektedir. Böylece kursiyerler oyun oynarken aynı zamanda ısınmaktadırlar. PST eğitimlerindeki tekdüzeliğı bozan uygulamalara sınıfta gerçekleştirilen diğer eğitimlerde de rastlanmaktadır. Eğitimlerde grupları belirlemek için kullanılan yöntemler de farklı farklı uygulanarak yine burada tek düzelik oluşturulmamaya çalışılmaktadır.

Eğitimlerde eğiticilerin kullanacakları notlar, kursiyerlere dağıtacakları notlar, eğitici kitabı, sunular, resimler bu işten sorumlu bir merkez tarafından önceden hazırlanmıştır. Bu eğitim notları ve sunulara eğiticiler sınıfta bulunan ve intranet sistemine bağı bilgisayar marifetiyle ulaşabilmektedir. Kursiyerler ise bu notlara boş zamanlarında bilgisayar sınıfından ulaşabilmektedir.

Eğitim boyunca tüm uygulamalarda ve silah çalışmalarında kursiyerler gerçek hayattaki gibi iki kişilik timler halinde çalıştırılmaktadır. Böylece eğitim sürecinde ekip çalışması, ekip içi iletişim gibi hususlar da tekrardan öğretilmiş ve/veya pekiştirilmiş olmaktadır.

Eğitimde verilenler birbiriyle uyum ve bütünlük arz etmektedir. Öncelikle eğitimin teorik bilgileri ğrenci merkezli olarak ilk haftalarda verilmektedir. Ardından bu teorik bilgilerin uygulamaya döküldüğü senaryolar canlandırılmaktadır. Bu senaryolar canlandırılırken her bir eğitim için ayrı ayrı uygulama yapılmaktadır. Ancak bu uygulamalarda diğer eğitimlerde öğrenilen bilgiler de sunulmaktadır.

Eğitmenler, eğitim boyunca, kursiyerlerin öğrenmeleri gereken davranışları öncelikle mantığını anlatılarak göstermektedir. Yanlış yapan kursiyerlere, yanlışlarını nasıl dzeltecekleri eğitmenlerce tekrar gösterilmektedir. Ancak bunlar yapılırken birtakım aksaklıklar da yaşanabilmektedir. Yaşanabilecek aksaklıklar arasında eğitmenlerin yetişkin eğitimini yanlış anlama veya uygulaması da bulunmaktadır. Yani, eğiticilerin davranış eğitimi verirken sadece yol gösterici pozisyonda kalmaları, katılımcılara elle müdahale etmemeleri ve sadece anlatım yapmaları yanlıştır. Bunun sonucu olarak kursiyerlerde yanlış davranışlar oluşabilmektedir. Buradaki aksaklık, eğitmenlerin katılımcıları yetişkin kabul ederek onlara karışmadan öğrenmelerini beklemeleridir. Oysa yetişkin eğitiminde, eğiticinin yardımcı rolü gereği, eğitici katılımcının eğitim sürecindeki problemlerini çözmede yol göstermelidir. Yani katılımcı beklenen davranışı sergileyemiyorsa eğitici ona nasıl yapacağını yalnızca anlatarak değil, göstererek ve gerektiğinde eliyle düzelterek yardımcı olmalıdır.

Durum Eğitimi verilirken önce yapılacak hareketin amacı, hedefleri ve varılacak hedefler gösterilmektedir. Bu yetişkinlerin eğitim mantığı açısından doğru ancak eksik bir durumdur. Çünkü birincisi yetişkin eğitiminde, yetişkin kişi kendisini eğitime hazır hissetmeli, verilecek bilginin kendisinin işine yarayacağına inanmalıdır. İkincisi ise davranışa dönüşmesi gereken bilgilerin defalarca tekrar edilmesi gerekmektedir. Dolayısıyla yapılacak hareketlerin, verilecek bilgilerin neden verildiği ve ne işlerine yarayacağı iyi anlatılmalıdır. Federal Alman Polisi'nde bu önemli hususa dikkat edilmediğinden veya kursiyerler eğitimin önemine tam olarak inandırılmadığından eğitimin bir yönü eksik kalmaktadır. Diğer taraftan Silah Bilgisi ve Atış eğitimi ile PST eğitimlerinde temel polis taktikleri çalıştırılmadan eğitim yaptırıldığından, kursiyerlerin bir

kısmı bu hareketleri yapamamaktadır. Bunun bir sonucu PST ve Silah Bilgisi ve Atış eğitimlerinde kendisini göstermektedir. Kursiyerler kendilerine gösterilen temel hareketlerin nedenini kavrayamadığından ve hareketler kendilerine tekrar tekrar yaptırılmadığından hareketleri tam öğrenememektedirler. Bu neden önemlidir, çünkü polisin herhangi bir kişiden farkı burada ortaya çıkmaktadır. Yani birçok kişi teknik ve taktik bilmeden iyi bir silah atıcısı olabilir, suçlu bir şahsı bir şekilde yakalayabilir. Ancak polis kendisinin farkını tekniği ve taktiği ile göstermelidir. Dolayısıyla kendisinden yapması beklenen duruşu ve teknikleri iyi bir şekilde uygulayabilmelidir.

4. Türk Polis Eğitiminde Durum Eğitiminin Uygulanması

Türk polis eğitiminde temel sorun eğitimde teorinin hâkim olması ve uygulamaya çok az yer verilmesidir (Polis Akademisi Başkanlığı, 2010). Eğitimdeki teori oranı konusunda gelişmiş ülkelere bakıldığında Fransa'da %50, Amerika Birleşik Devletleri'nde %55, Çekoslovakya'da %75, Hollanda'da %75, İngiltere'de %64, İsveç'te %72, İtalya'da %66 (Alsancak vd., 2011:7), Almanya'da ise %49'dur (Zengin ve Çalı, 2012). Temel eğitimde teorinin de verilmesi gerekmektedir fakat görevi gereği sürekli farklı olay tipleriyle karşılaşılan bir meslek grubu olan polislik mesleğinde uygulamalı eğitimlere daha çok ağırlık verilmelidir. Türk Polis eğitiminde uygulamaya ağırlık verilmesi Durum Eğitimi modelinin sisteme uyarlanmasıyla gerçekleştirilebilecektir.

Polis eğitimi bir yetişkin eğitim modelidir ve yetişkin eğitiminin getirdiği temel bir anlayış da yetişkinlerin kendisini eğitime hazır hissetmesi ve eğitimin faydasına inanmasıdır. Durum Eğitimi'nin polis eğitiminde uygulanabilmesi için de eğitimlerde yapılacak davranışın ve öğrenilmesi istenen bilginin nedeni katılımcılara detaylı bir şekilde anlatılmalıdır. Bunun içinde katılımcı, eğitimde verilecek bilginin kendisinin işine yarayacağına inanmalıdır. Bunun gerçekleşmesi için de verilecek bilgi ve davranışın nedeni katılımcıya anlayabileceği şekilde açıklanmalı yani inandırılmalıdır.

Türk polis temel eğitiminde Durum Eğitimi'nin başarılı bir şekilde uygulanabilmesi için eğiticilerin yetişkin eğitimi modelini ve yöntemlerini iyi bilmeleri gerekmektedir. Bunun için de Durum Eğitimi

eğiticileri “Polis Eğiticilerinin Eğitimi” programını almış kişilerden oluşmalıdır.³

Polis eğiticilerinin özel olarak yetiştirileceği bu sistemde mevcut eğiticiler Durum Eğitimi modeline uygun olarak hazırlanacak müfredat hakkında bir eğitim programından geçirilmelidirler (O’Connel, 2010). Diğer taraftan eğiticilerin bilgilerini güncel tutmak, verimliliklerinin devamını sağlamak için düzenli olarak her yıl eğiticilere yenileme eğitimleri verilmelidir (Dursun, 2001). Bunun yanında eğiticilerin alan bilgilerini güncellemeleri, kadrodan kopmama için her yıl belli aralıklarla il kadrolarında aktif olarak gözetim ve inceleme yaptırılmalıdır (Çamlıbel, 2004). Bu gözetim ve incelemeler sonucunda raporlar hazırlanmalı ve çalışma grupları oluşturulmalıdır. Böylece bu çalışma grupları, eğitim müfredatında değişmesi gereken yerler olursa bunları kadronun ihtiyaçları doğrultusunda yenileme şansına sahip olabilecektir.

Eğitim sisteminde eğiticiler kadar eğitim ortamları ve araç ve gereçlerinin de yenilenmesi gerekmektedir. Eğitim ortamları ve buralarda kullanılan araç-gereçlerin uygulamalı eğitimlere ve yetişkin eğitimine uygun hale getirilmesi gerekmektedir. Bu maksatla merkezi yönetim eksiklikleri tespit ederek giderebileceği gibi, yerel birimlerde çalışanların da eğitim araç-gereci geliştirmede fikirleri, projeleri, yaptıkları örnek alet ve uygulamalar dikkate alınabilir ve bu tür girişimler teşvik edilebilir.

Yenilenecek araç-gereç arasında en önemlilerinden birisi de tabancalar olmalıdır. Alman Federal Polis eğitiminde kullanılan kadro silahlarının aynı dökümü olan plastik tabanca ve boyalı bilye atan gazlı tabancalar Türk polis eğitim sistemine de uyarlanabilir. Böylece polis kulvarda “yarışmaya hazırlanır gibi eğitilmekten” kurtulacaktır (Polis Akademisi, 2010:319). Ayrıca boyalı bilye atan tabanca ile adaylar, canlı hedefe atış yapma, silahlı saldırıya anında cevap verme, tepki süresini kısaltma, olay heyecanını hissetme gibi birçok faydayı da elde edebilecektir. Bu silahın dışında, poligonunda kamera ve ses desteği sağlanmış simülasyon odası (Zengin ve Çalı, 2010; Şen ve Muş, 2012) ile değişik senaryolar canlandırılarak katılımcının tepkisi, davranışı, kabiliyeti ölçülecek ve aynı zamanda geliştirebilecektir.

³ “Polis Eğiticilerinin Eğitimi” programı Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından geliştirilmiş bir programdır. Bu program Birleşmiş Milletler ve AGİT tarafından polis eğiticilerine verilen eğitim programı temel alınarak ve Türk Polis Teşkilatının yapısı da göz önünde bulundurularak hazırlanmıştır. İki haftalık olan programda bir polis eğitimcisinde bulunması gereken vasıflar ele alınmaktadır.

Yukarıda izah edilmeye çalışılan Durum Eğitimi'nin Türk Polis eğitiminde de verimli bir şekilde uygulanması için sınıf mevcutlarının en fazla 18 kişi olması gerekmektedir. Bu nedenle mevcut sınıflar yeniden gözden geçirilmeli ve planlamalar da buna göre yapılmalıdır. Bu sayede Durum Eğitimi uygulamaları için adaylara daha fazla uygulama imkânı sağlandığı gibi, adayların değerlendirmelerinin de daha verimli yapılmasına imkân sağlanacaktır.

Türk polis temel eğitim sisteminde tüm bu değişikliklerin yapılması sistemin verimliliğinin sürdürülebilir olması açısından tek başına yeterli olmayacaktır. İyi kurgulanmış olan eğitim sisteminin değişen şartlara ayak uydurabilmesi için iyi bir denetim sistemine de ihtiyacı vardır. Eğitim sistemini ölçecek olan sistemin birçok araştırma yöntemini kullanan bir sistem olması gereklidir. Bu sistemde eğitici, yönetici, adaylara mülakat ve anketler uygulanmalı, gözlemciler zaman zaman eğitimleri gözlemlemeli ve raporlar hazırlamalıdır. Gerçekleştirilecek olan anket ve mülakatlarla sürekli aynı konuları ölçmek yerine eğitimin tamamında “tematik” ölçümler gerçekleştirilmelidir (Zengin, 2012).

Sonuç ve Öneriler

Güvenlik hizmeti sunan bir kurum olan Türk Emniyet Teşkilatı, sunduğu hizmetin verim ve kalitesini içerisinde bulunduğu zamanın ve mekânın şartlarına bağlı olarak arttırmak zorundadır. Bir kurumdaki verim ve kalitenin artması o kurumu oluşturan bireylerin algı ve anlayışlarının değişmesi ile doğru orantılıdır. Değişimin birincil şartını da eğitim oluşturur. Türk Polisi de eğitim alanında yapmış olduğu yatırım ve atılımlarla eğitime bağlı sürekli bir değişim yaşamaktadır. Bu bağlamda, eğitim sistemlerinin de zaman zaman ölçülerek etkililik ve verimliliğinin korunması ayrıca günün şartlarına göre geliştirilmesi gerekmektedir (Zengin, 2012).

Türk Polisinin hizmet kalitesinin artması ve son yıllarda yapılan anketlerde güvenilir kurumlar listesinde üst sıralarda yer almaya başlamasının temelinde de Teşkilat personelinin eğitim seviyesinin yükselmesinin yattığı söylenebilir. Mezuniyet bazlı seviye artışı Emniyet Teşkilatı içerik bazlı bir artışa da dönüştürmenin gayretleri içerisindeydir. Bu doğrultuda hazırlanan yeni projeler bunun en belirgin göstergesidir.

Eğitim sisteminin içerik yönüyle yeniden ele alınması çalışmalarının yürütüldüğü bir dönemde Türk Polisinin eğitiminde, eğitim

içeriklerindeki teori-pratik dengesinin de gelişmiş ülke polis eğitim sistemlerinde olduğu gibi pratik eksenine doğru kayması gerekmektedir. Bu noktada da uygulamalı Durum Eğitimi modelinin Türk Polis eğitim sistemi içerisine yerleştirilmesi ve gerek hizmet öncesi eğitimlerde gerekse de hizmet içi eğitimlerde bir an önce uygulanmaya başlanması gerekmektedir.

Durum Eğitimi'nin Türk Polis temel eğitiminde uygulanması ile polis adaylarının mesleğe başlamadan önce meslekte karşılaşması muhtemel olayları senaryolara dayalı okul ortamında yaşamaları ve eksikliklerini görerek kendilerini eksik oldukları konularda yetiştirmeleri sağlanmış olacaktır. Başka bir anlatımla, polis adaylarında davranış değişikliği gerçekleşmiş olacaktır.

Durum Eğitimi'nin uygulanabilmesi için asgari olarak, gerçek hayat uygulamalarından oluşan senaryoların, uygulatacak eğitimcinin ve uygulayacak katılımcının olması yeterlidir. Bu haliyle de polis adaylarının meslek hayatlarına başlamadan önce benzer olayları yaşamaları sağlanmış olacaktır.

Başarılı bir Durum Eğitimi uygulaması için ise öncelikle yetişkin eğitiminden anlayan eğitimcilere ihtiyaç vardır. Durum Eğitimi eğitimcilerinin Durum Eğitimi'ne yönelik hazırlanan ve teorik ve uygulamalı eğitim müfredatlarından oluşan bir eğitim programından geçirilmeleri gerekmektedir.

Uygulamalarda bir standardın sağlanabilmesi için ise polisin görevi esasında uygulayacağı davranış modellerine uygun olarak bir "Standart Polis Davranışları" kitapçığının hazırlanması gerekmektedir. Bu kitapçığın oluşturulması poliste temel davranış becerilerinin kazandırılması açısından önemlidir.

Yukarıda sunulan öneriler sayesinde, Türk polis temel eğitim sistemi pratik ağırlıklı hale gelecektir. Bu hedefe varılırken izlenecek yolda üç temel ayak oluşturulmalıdır. Bunlar: (1) Standart polis davranışlarının belirlenmesi, (2) bu davranışlara uygun uygulamalı senaryolar hazırlanması ve (3) uygulamalı eğitimleri verecek olan eğitimcilerin yetiştirilmesidir. Bu süreçlerin yerine getirilmesi ve uygulamaya geçirilmesi ile birlikte eğitimin üçayağı olan; bilgi, beceri ve davranış kazanımı sağlanacaktır. Zira mevcut olan teoriye dayalı eğitim sistemi adalara bilgi kazandırmayı sağlarken, adalara beceri ve davranış kazanımı sağlayamamaktadır. Dolayısıyla, gerçekleştirilecek bu değişim süreci sonunda polis adaylarının bilgi, beceri ve davranış kazanmalarına

imkân tanınacak ve böylece adayların mesleğe adaptasyonları daha hızlı gerçekleşecektir.

Kaynakça

- Akın, Gülден, (2011), “Polis Akademisi Öğrencileri İçin Andragojik İlkeler Göre Geliştirilmiş Problem Temelli Mesleki İngilizce Eğitimi Programının Etkililiği”, *Polis Bilimleri Dergisi*, C.13, S.1, ss.115-136.
- Alsancak, Hüseyin; Balcı, Fatih ve Yıldırım, Mehmet, (2012), “Türk Polis Eğitiminde Durum Eğitimi Modelinin Uygulanması”, Ali Erkan Alaç ve Hakan Batırhan Kara (Ed.), *Polis Eğitiminde Modern Uygulamalar*, Ankara: Polis Akademisi Yayınları, ss.11-23.
- Balcı, Fatih ve Yıldırım, Mehmet, (2012), Durum Eğitimi Eğitici Rehberi, Avrupa Birliği Sınır Polisinin Eğitimi Eşleştirme Projesi Proje Çıktı Rehberi.
- Çamlıbel, D. Alper, (2004), *Güvenlik Hizmetlerinin İyileştirilmesinde Polis Eğitiminin Rolü*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Doğutaş, Cemil; Dolu, Osman ve Gül, Serdar Kenan, (2007), “A Comparative Study of the Police Training in the United States, United Kingdom and Turkey”, (ABD, İngiltere ve Türkiye’deki Polis Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırılmalı Olarak İncelenmesi), *Polis Bilimleri Dergisi*, Cilt 9, Sayı 1-4, ss.1-20.
- Dursun, Zekeriya, (2001), *Polis Okullarında Yapılan Hizmet Öncesi Eğitimin Değerlendirilmesi*, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir.
- Dursun, Zekeriya ve Ürk, Refik, (2001), “Polisin Eğitim Sorunu”, *21.Yüzyılda Polisin Eğitimi Sempozyumu Bildirileri*, Ankara: Emniyet Genel Müdürlüğü Eğitim Daire Başkanlığı Yayını, ss.33-44.
- Fidan, Nurettin, (2012), *Okulda Öğrenme ve Öğretme*, Ankara: Pagem Akademi Yayınları.
- French, Glenn, (2010), “Training to Enhance Tactical Situational Awareness”, <http://www.policeone.com/patrol-issues/articles/2019895-Training-to-enhance-tactical-situational-awareness/>, (Erişim tarihi: 21.04.2012).

- Kimball, Bruce A., (2006), "The Proliferation of Case Method Teaching in American Law Schools: Mr. Langdell's Emblematic 'Abomination' 1890-1915", *History of Education Quarterly*, (46) 2, pp.192-247.
- Knowles, Malcolm S., (1970), *The Modern Practice of Adult Education Andragogy Versus Pedagogy*, New York: Association Press.
- Knowles, Malcolm S., (1980), *The Modern Practice of Adult Education From Pedagogy to Andragogy*, New York: Cambridge.
- Knowles, Malcolm, (1990), "A Theory of Adult Learning: Androgogy", Knowles M., (Ed), *The Adult Learner: A Neglected Species*, 4th Ed., Houston: Gulf Publishing Company, pp.27-65.
- Kurtbeyoğlu, Yaşar Ahmet, (2012), "Polis Eğitiminde Vakaya Dayalı Öğretim Uygulamasının Farklı Davranış Biçimleri Geliştirmeye Etkisi", Ali Erkan Alaç ve Hakan Batırhan Kara (Ed.), *Polis Eğitiminde Modern Uygulamalar*, Ankara: Polis Akademisi Yayınları, ss.141-163.
- Küçüköğlu, Adnan; Özgüler, Mustafa ve Kaya, H. İbrahim, (2011), "Öğrenen Merkezli Mikro Öğretim Yöntemi ile Polis Eğitimi", Alican Kaptı ve Serdar Kenan Gül (Ed.), *Polis Eğitiminde Çağdaş Yaklaşımlar*, Ankara: Polis Akademisi Başkanlığı Yayınları, ss.25-57.
- Merriam, Sharan B., (2001), "Andragogy and Self-Directed Learning: Pillars of Adult Learning Theory", *New Directions For Adult And Continuing Education*, V.89, pp.3-13.
- O'Connel, Paul, E., (2010), *An Evaluation of Turkish Police Basic Training Report*, International Fulbright Specialists Program, Ankara.
- Özmen, F. ve Denктаş, Y., (2011), "Türkiye'de Polis Meslek Yüksek Okullarının Bilişim Teknolojisini Kullanmadaki Etkililiği", 6. Uluslararası İleri Teknolojiler Sempozyumu Bildirileri, 16-18 May 2011, Elazığ.
- Polis Akademisi Başkanlığı, (2010), *Türkiye'de Polis Temel Eğitiminde Sorunlar ve Çözüm Önerileri Raporu*, Ankara: Polis Akademisi Güvenlik Eğitimi Araştırma Merkezi.
- Savicevic, Dusan, (2008), "Convergence or Divergence of ideas on Andragogy in Different Countries", *International Journal of Lifelong Education*, V.27, N.4, July-August, pp.361-378.

- Sönmez, Nevzat, (2009), “Polis Eğitim Sürecinin Üç Temel Unsuru (Eğitici, Öğrenci ve Okul) ve Polis Eğitiminde Yeni Bir Format”, *Polis Eğitim Programlarının Toplumsal Temelleri ve Çağdaş Gelişmeler Sempozyumu Bildiriler*, 27-28 Nisan 2009, Adana, ss.166-171.
- Şen, Uğur ve Muş, Ekrem, (2012), “Polis Eğitiminde Simülatörlü Atış Eğitimi”, Ali Erkan Alaç ve Hakan Batırhan Kara (Ed.), *Polis Eğitiminde Modern Uygulamalar*, Ankara: Polis Akademisi Yayınları, ss.111-127.
- Tattersall, M., (2011), 09-15 Ekim 2011 tarihleri arasında Hollanda Kraliyet Polisini ziyaretinde Durum Eğitimi eğiticisi Mr. Tattersall ile yapılan söyleşi.
- Yurdaer, Ahmet, (2000), “Polis Akademisi’nde Verilen Uygulamalı Eğitimin Değerlendirilmesi”, *Polis Bilimleri Dergisi*, C.2, S.7-8, ss.209-232.
- Zengin, Cevdet, (2012), “Tematik Denetim Metodolojisinin Türk Polis Teşkilatı Eğitim Sisteminin Yönetmelik Performans Değerlendirmesinde Uygulanabilirliği”, Ali Erkan Alaç ve Hakan Batırhan Kara (Ed.), *Polis Eğitiminde Modern Uygulamalar*, Ankara: Polis Akademisi Yayınları, ss.66-89.
- Zengin, Selçuk ve Çalı, Hasan Hüseyin, (2011), “Türkiye’de Polis Eğitiminde Simülasyon Teknolojilerinin Kullanılması”, Alican Kaptı ve Serdar Kenan Gül (Ed.), *Polis Eğitiminde Çağdaş Yaklaşımlar*, Ankara: Polis Akademisi Yayınları, ss.107-122.
- Zengin, Selçuk ve Çalı, Hasan Hüseyin, (2012), “Almanya Polis Eğitimi”, Alican Kaptı ve Sebahattin Gültekin (Ed.), *Polis Eğitim Sistemleri*, Ankara: Polis Akademisi Yayınları, ss.85-104.
- Zmeyov, Serguey I., (1998), “Androgogy: Origins, Developments and Trends”, *International Review of Education*, V.44 (1), pp.103-108.
- globalsecurity.org, (2012),
<http://www.globalsecurity.org/military/ops/stx.htm>, (Erişim Tarihi: 18.04.2012).

